

Mācību un audzināšanas darba vienotība jaunā satura ietvarā. Skolēnu, pedagogu sadarbība un līdzdalība mācību stundā un ārpusstundu aktivitātēs

14.09.2022.

https://www.youtube.com/watch?v=vGgQ_mS28M

Saruna par:

- ✓ atbalstu un praktiskus instrumentus audzināšanas darba pilnveidošanai;
- ✓ teorētisko informāciju par savstarpējo mācīšanos, sadarbību un līdzdalību mācību satura ietvarā un audzināšanas procesā;
- ✓ atbalstu kompetenču pieejas īstenošanai mācību un audzināšanas stundā;
- ✓ pedagogu profesionālo izaugsmi savstarpēji sadarbojoties un kopīgi mācoties;
- ✓ sadarbību veicinošu mācīšanos un kā to realizēt mācību procesā skolā un ārpus tās;
- ✓ atgriezeniskās saites nozīmi mācību un audzināšanas procesā.

Ko es sagaidu
no šīs sarunas?

Ja es gribu, lai man izdodas cilvēku vest uz noteiktu mērķi,
vispirms man viņš jāatrod tur, kur tas ir, un tieši tur arī jāsāk.

/L.Hogedāls/

[https://youtu.be/ X_AfRk9F9w](https://youtu.be/X_AfRk9F9w)

Skola un skolotājs izaicinājumu laikmetā

1. Pandēmijas izraisītās sekas – dzīve nenoteiktībā

2. Vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments izglītības nozarē - Izglītības attīstības pamatnostādnes 2021.- 2027.gadam “Nākotnes prasmes nākotnes sabiedrībai”

- Mūsdienīgs, kvalitatīvs un uz darba tirgū augsti novērtētu prasmju attīstīšanu orientēts izglītības piedāvājums;
- Atbalsts ikviena izaugsmei.

3. Izglītības kvalitātes monitorings – izglītības kvalitātes pilnveidei

Īstenošanas laiks: 2018. gada 1. aprīlis – 2023. gada 31. decembris (IKVD)

Mērķis - vienotas izpratnes par “izglītības kvalitāti” veidošana.

Izglītības kvalitātes koncepcijas četras kategorijas:

- Atbilstība mērķiem (kā iestāde īsteno darbu un izglītības programmas atbilstoši mērķiem, kādi ir SR? Vai tie ir akadēmiskie sasniegumi? Skolēna personība?)
- Kvalitatīvas mācības (pedagogu sadarbība jaunā satura un pieejas plānošanā un īstenošanā)
- Iekļaujoša vide (atvērta un iekļaujoša vide izglītojamiem ar speciālām vajadzībām);
- Laba pārvaldība.

Skola un skolotājs izaicinājumu laikmetā

1. Skolā:

- mācīšanās organizācija un saskaņota pedagoģiskā pieeja izglītības iestādē.
- integrēts izglītības process (**mācības un audzināšana**) = akadēmiskās zināšanas + 21.gadsimta prasmes/caurviju prasmes + vērtības un tikumi + karjeras izglītība
- demokrātiska pārvaldība (vadība/administrācija, Izglītības iestādes padome, izglītojamo pašpārvalde);
- Vienota skolas pieeja, iekļaujoša izglītība;
- Vērtēšanas paradigmas maiņa - formatīvā, summatīvā un diagnosticējošā vērtēšana;
- Pilsoniskās izglītības pieredze.

2. Stundā:

- Efektīva mācību stunda
- Pedagogcentrēts, izglītojamo centrēts un izglītojamo vadīts izglītības process.
- Diferencēta, individualizēta un personalizēta pieeja izglītības procesā.

/IKVD, 2021/

Audzināšana

Audzināšana – cieņpilna komunikācija ar bērnu

Audzināšanas rezultāts – socializācija

Profesore Zanda Rubene

Tā kā audzināšana attiecas gan uz cilvēku kā bioloģisku, gan sabiedrisku, gan morālu un garīgu būtni, audzināšana izpaužas gan kā augšana un attīstība, gan kā iekļaušanās sabiedrībā un kultūrā, gan kā paša personas veidošanās

(Böhm & Seichter, 2018).

Audzināšanas tiesiskajā ietvarā noteikts, ka:

- Audzināšana ir daļa no izglītības procesa un **vienota** ar mācību procesu.
- Audzināšanas sasniedzamais rezultāts ir vispusīgi attīstīta personība, kas ir mainīgs jēdziens atkarībā no sabiedrības izpratnes par cilvēku, vērtībām un sabiedrību.
- Audzināšana ir mērķtiecīgi organizēta izglītības procesa neatņemama sastāvdaļa, izglītojamā vispusīgas, tajā skaitā tikumiskās, attīstības veicināšana un attieksmju veidošana. Audzināšana ir virzīta uz sociālās un kultūras pieredzes ieguvu, izglītojamo emocionālā intelekta attīstību un pašregulāciju, vērtību sistēmas veidošanos un tikumu izkopšanu (vērtībizglītošanu) attiecību veidošanai, sadarbībai, pilsoniski atbildīgai un veiksmīgai dzīvei sabiedrībā. Audzināšana ir cieši saistīta ar pašaudzināšanu (pašizziņu un pašpilnveidi).

(MK 480)

Audzināšanas instrumenti

- Pedagoģijas kā zinātnes priekšmets ir audzināšana, un tas nozīmē, ka ikviens pedagogs iesaistās audzināšanā sadarbībā ar vecākiem un pašu skolēnu.
- Izglītības procesā sasniedzamais rezultāts ir skolēna personība, kurai ir noteiktas zināšanas, prasmes un attieksmes, tādēļ mācības un audzināšana ir vienots process.
- Pedagogam ir pieejami dažādi instrumenti audzināšanai.

Piemēram:

- mācību saturs, kuru apgūst skolēns,
- sasniedzamie rezultāti, kurus pedagogs izvirza skolēniem,
- ikdienas mācību process mācību stundā,
- īpaši rīkoti pasākumi un aktivitātes skolā,
- vērtēšanas kārtība, tai skaitā pedagoga sniegta atgriezeniskā saite,
- pedagoga personība, u.c.

Audzinašana

...virza cilvēku
uz...

...briedumu

- savstarpēja sadarbība

...autonomiju

- spēju un prasmi vadīt sevi

Pasākumi

Darbības

Procesi

...palīdz cilvēkam
aktivizēt...

spējas

lai
veidotos
par
patstāvīgu
personu.

iespējas

augšana

iekļaušanās
sabiedrībā un kultūrā

attīstība

paša personas
veidošanās

Audzināšanas process

Socializācija sabiedrības kultūras
un tradīciju pārmantošanai

Rakstura veidošanas pieeja

Ieradumu veidošanas pieeja

Audzināšanas dokumenti

- Satversme
- Izglītības likums
- MK 480
- MK 747
- MK 416
- izstrādā audzināšanas darba virzienus audzināšanas mērķa un uzdevumu īstenošanai **triju gadu** periodam
- Audzināšanas plāns katram gadam, noteikts atbildīgais par plāna koordinēšanu un uzraudzīšanu
- sistemātiski organizē audzināšanas darba izvērtējumu (tajā skaitā pedagogu pašnovērtējumu) un analīzi

Standarti:

MK 747	MK 416
Klase – 1., 4., 7.	Klase – 10.
Mērķis – Vispusīgi attīstīts un lietpratīgs skolēns	Mērķis – Lietpratīgs skolēns – veido savu dzīvi
Uzdevumi: 1. Vērtības 2. Nostiprināt un attīstīt zināšanas mācību jomās (valodu, sociālā un pilsoniskā, kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā, dabaszinātņu, matemātikas, tehnoloģiju, veselības un fiziskās aktivitātes) 3. Caurviju prasmes (kritiska domāšana, jaunrade un uzņēmējspēja, pašvadīta mācīšanās, sadarbība, pilsoniskā līdzdalība, digitālā pratība)	Uzdevumi: 1. Vērtības, globālās norises 2. Padziļināt, vispārināt zināšanas, izpratni, prasmes, vērtības, tikumus un mācību jomās zināšanas. 3. Veicināt individualizētu iedziļināšanos un specializēšanos atsevišķās mācību jomās, ņemot vērā nakotnes mērķi 4. Nostiprināt un attīstīt dažādos kontekstos un mācību jomās nepieciešamās minētās caurviju prasmes, lai prastu un vēlētos patstāvīgi mācīties mūža garumā, plānotu un vadītu savu izziņas procesu, veidotu pozitīvas attiecības un pieņemtu atbildīgus lēmumus. – pašvadīta mācīšanās Vispārējās vidējās izglītības satura apgūvē iekļaujamās Satversmē un normatīvajos aktos par izglītojamo audzināšanas vadlīnijām un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtību noteiktās vērtības un tikumi
	Vispārējās vidējās izglītības obligāto saturu veido: 1. Ministru kabineta noteikumos par izglītojamo audzināšanas vadlīnijām un informācijas, mācību līdzekļu, materiālu un mācību un audzināšanas metožu izvērtēšanas kārtību noteiktās vērtības un tikumi 2. Caurvijas 3. Zināšanas, izpratne un prasmes mācību jomās 4. Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti ir kompleksi, tie atklāj galarezultātu darbībā, ietver zināšanas, izpratni un prasmes mācību jomās, caurviju prasmes, vērtības un tikumus un ir izteikti kā prasmes mācību jomās(7) 5. Plānotie skolēnam sasniedzamie rezultāti mācību jomās veidoti trijos mācību satura apguves līmeņos: vispārīgajā, optimālajā, augstākajā
SR mācību jomās beidzot 3.,6.,9.klasi	SR mācību jomās

Standarti:

Pamatizglītības obligāto saturu īsteno atbilstoši šādiem principiem: 1. Skolēni nostiprina lietpratību- prasmes, caurvijas, tikumi, vērtības, attieksmes 2. Skolēna mācīšanās ir saistīta ar viņa pieredzi un ikdienu, iesaistās aktivitātēs 3. Pedagoģi plāno un vada mācīšanos(SR un AS) 4. Pedagoģi mācīšanās mērķu sasniegšanai izmanto daudzveidīgas mācību organizācijas formas 5. Izglītības iestāde attīsta organizācijas kultūru 6. Izglītības iestāde iesaista vecākus un sniedz AS 7. Izglītības iestāde veido mācību vidi 8. Pedagoģi un pārējais izglītības iestādes personāls regulāri sadarbojas 9. Izglītības iestāde pēc iespējas agrāk pirmreizēji noskaidro skolēna pamatprasmes un mācīšanās vajadzības un seko katra skolēna izaugsmei 10. Izglītības iestāde darbības mērķu un uzdevumu plānošanā un īstenošanā un pārmaiņu ieviešanā iesaista vietējo sabiedrību.	Vispārējās vidējās izglītības obligāto saturu īsteno atbilstoši šādiem principiem: 1. Skolēns nostiprina lietpratību, integrēti praktiskajā darbībā mērķtiecīgi apgūstot zināšanas, izpratni un prasmes mācību jomās, attīstot caurviju prasmes, veidojot ieradumus, izkopjot tikumus un apliecinot vērtības 2. 3. 4. 5. Pedagoģi regulāri kopīgi plāno mācību saturu un pieeju, lai veidotu dziļu izpratni un starppriekšmetu saikni, sekmētu zināšanu pārnēsi, nodrošinātu pēctecīgu prasmju attīstību un īstenotu vienotas un taisnīgas prasības visiem skolēniem 6. Izglītības iestāde darbības mērķu un uzdevumu plānošanā un īstenošanā, kā arī pārmaiņu ieviešanā iesaista vietējo sabiedrību 7. Izglītības iestāde rosina skolēnus laikus un mērķtiecīgi apzināties savas intereses, turpmāko studiju un profesionālās darbības virzienus un iespējas, piedāvājot daudzveidīgas darbības un karjeras izglītības pieredzi mācību procesā, kvalitatīvu un daudzpusīgu informāciju par turpmāko studiju un profesionālās darbības iespējām, individualizētas konsultācijas un atbalstu 8. Vide 9. Vecāki 10. Izglītības iestāde sistemātiski pārbauda skolēna zināšanu, izpratnes, prasmju, ieradumu apguves līmeni un mācīšanās vajadzības, tajā skaitā sociāli emocionālās attīstības vajadzības, kas ir pamatā psiholoģiskai labklājībai, seko līdzi katra skolēna izaugsmei, iegūtos datus izmanto pedagoģiskās darbības plānošanā un atbilstošu atbalsta pasākumu sniegšanā, palielinot ikviena skolēna pilnvērtīgas līdzdalības iespējas mācību procesā.
Vērtēšanas pamatprincipi	Vērtēšana
Skolēnam plānotie SR caurviju prasmēs beidzot 3., 6.,9.klasi	Skolēnam plānoties SR caurviju prasmēm beidzot 12.klasi

SKOLA KĀ MĀCĪŠANĀS ORGANIZĀCIJA

SKOLA 2030

Izglītības iestādes darba plānošana, īstenošana, pārraudzība un pilnveide

Izglītības iestādes vide, kurā darbība notiek pēc mācīšanās organizācijā pamatprincipiem

- Izglītojamie
- Vecāki
- Pedagogi
- Administrācija /Vadība
- Atbalsta personāls
- Tehniskie darbinieki
- Izglītojamo pašpārvalde
- Izglītības iestādes padome / konvents u.c.

Skola kā sistēma

Kvalitātes jomas kritēriji	Mācību darbs	Audzināšanas darbs/ līderis	Atbalsts EMU/ APP	Interēšu izglītība	projekti	Skola 2030	resursi	vecāki
Atbilstība mērķiem	MĀCĪBU STUNDA							
Kvalitatīvas mācības								
Iekļaujošā vide								
Labā pārvaldība								
Skolas nolikums						Mērktiecība, Sistemātiskums, demokrātiskums		
Attīstības plāns								
Pamatnostādes 2021-2027								

Izglītības programmas plānošana, īstenošana, pārraudzība, pilnveide

Izglītības iestādes darbības pamatprincipi
audzināšanā

Izglītības programma

4. Pilnveidot

1. Plānot

mācības un
audzināšana

3. Pārraudzīt
/ iegūt
pierādījumus

2. Īstenot

Iestādes
misija

Iestādes
vīzija

Iestādes
vērtības

Visām mācību priekšmetu programmām vienāds princips:

Ziņas

Prasmes

Komplekss sasniedzamais rezultāts

Ieradumi

Mācību satura plānošana

Jāsaskata satura kopveselums:

Mācību priekšmeti

Caurvijas

Tikumi

Audzināšana

Stunda

SR

3daļas – aktualizācija, apjēgšana, refleksija

Skolēnu emocionālā drošība mācību procesā

Jēgpilni uzdevumi

Skolēnu izvēle un atbildība par savu rezultātu

Atgriezeniskā saite

Audzināšanas stunda

Vērtīgs ieguvums arī pašam audzinātājam

Aktīva skolēnu līdzdarbošanās

Aktuāla

Pārdomātām metodēm

Radoša

Izglītojoša (gan skolēniem, gan audzinātājam)

Domājot par atšķirīgo, nenovirzoties no mērķa

Pierādījumi/ indikatori

Iekšējā dokumentācija (darba plāni, protokoli u.c.)

Notikumi (darba kārtības, foto liecības, norises izvērtējumi u.c.)

Ikdienas darbs (audzināšanas stundu tematika, audzinātāja portfolio, vecāku sapulču dokumentācija, mācību ekskursiju izvērtējums u.c.)

Pedagogu sadarbība un izglītība (sadarbības stundu veidlapas, apmeklēto kursu pieredze)

Skolas vide («runājošās sienas», īpašās vietas, konkursu, projektu atspoguļojums u.c.)

Socioloģija (audzēkņu, vecāku, pedagogu aptaujas, intervijas u.c.)

VĪZIJA PAR SKOLĒNU

Tikumi veidojas, stiprinot ieradumus

TIKUMI*			
TAISNĪGUMS SOLIDARITĀTE LĪDZCIETĪBA	GODĪGUMS SAVALDĪBA LAIPNĪBA	DROSME MĒRENĪBA TOLERANCE	GUDRĪBA ATBILDĪBA CENTĪBA
IERADUMI			
ATBILDĪGS SABIEDRĪBAS DALĪBNIEKS, kurš iedzījinās, līdzdarbojas un sadarbojas, lai kopā ar citiem veidotu tādu sabiedrību, kādā vēlamies dzīvot • Pilnvērtīgi piedalās sociālajā, politiskajā, ekonomiskajā un kultūras dzīvē, kā arī rūpējas par savu, citu un kopīgo labumu. • Patstāvīgi veido izpratni par pasauli, Latvijas un latviešu valodas nozīmību tajā. • Sekmīgi darbojas daudz kultūru, daudzvalodu un digitālajā vidē. • Izsvērti vērtē zinātnes, tehnoloģiju, ekonomikas, kultūras sasniegumus. • Veido cienpilnas attiecības, sadarbojas ar citiem cilvēkiem, vēlas veidot ģimeni un uzņemties atbildību par to. • Uzklauša un iedzījinās dažādos viedokļos, pārliecībās, kultūrās; iejūtas otra pārdzīvojumos un sniedz atbalstu. • Darbojas ilgtspējīgi un apkārtējai videi draudzīgi, lemj godprātīgi un uzņemties atbildību par saviem lēmumiem.	PERSONĪBA AR PAŠAPZIŅU, kurš ciena un rūpējas par sevi un citiem • Apzinās savas emocijas, vēlmes, intereses, dotības, kā arī kontrolē un vada savu uzvedību un emocijas. • Uzdrošinās pašizpausties un gūt jaunu pieredzi. • Ir patlēs, spēj dzīvot patstāvīgi, saskaņā ar savām vērtībām. • Saglabā un nostiprina savas garīgās un fiziskās spējas. • Veido savai un citu labklājībai labvēlīgu vidi, paužot laipnību. • Rūpējas par savu veselību un drošību.	RADOŠS DARĪTĀJS, kurš ievieš inovācijas • Rada un attīsta jaunas zināšanas un risinājumus. • Uzņemties iniciatīvu, ir mērķtiecīgs, izlēmīgs un neatlaidīgs. • Analizē savas vēlmes un atsakās no nevajadzīgā. • Sekmīgi darbojas individuāli un komandā, risina sarunas, pieņem kopīgus lēmumus, ir tolerants pret atšķirīgo. • Ieklausās, vēro, pēta pasauli, novērtē situāciju un cienpilni rīkojas. • Izprot, respektē un risina kompleksas problēmas. • Eksperimentē, improvizē, tiecas pēc jaunas pieredzes, pilnveidošanās.	LIETPRATĒJS IZAUGSMĒ, kam mācīties nemītīgi un ar aizrautību kļuvis par ieradumu • Ir zinātkārs un intelektuāli atvērts. • Izvirza augstas prasības gan sev, gan citiem, darbu tiecas paveikt pēc iespējas kvalitatīvāk. • Kļūdas uztver kā iespēju izaugsmei. • Prot un vēlas patstāvīgi mācīties visu mūžu. • Plāno un vada savu izzināšanas procesu, reflektē par to. • Apgūto pielieto jaunās reālās dzīves situācijās, ievērojot lielāko labumu. • Lietpratīgi un atbildīgi izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju iespējas.
VĒRTĪBAS			
dzīvība • cilvēka cieņa • brīvība • ģimene • laulība • darba tikums • daba • kultūra • latviešu valoda • Latvijas valsts			

Ieradumi ir balstīti vērtībās

Vērtības ir uzskati, kam piemīt ietekme uz indivīdu. /Švarcs/

Vērtības:

*dzīvība *cilvēka cieņa *brīvība *ģimene *laulība *darba tikums *darba kultūra *latviešu valoda
* kultūra * Latvijas valsts

Tikums ir audzināšanas un pašaudzināšanas ideāls, kas cilvēku padara par krietnu personību.

Tikumi veidojas, stiprinot ieradumus. (12)

Ieradumi ir balstīti vērtībās.

MK noteikumi Nr.480

Audzinašanas procesā būtiskākie izkopjamie tikumi (indivīda brīvas domāšanas un rīcības izpausmes) ir:

- **atbildība** – griba un spēja paredzēt savas izvēles un rīcības sekas un rīkoties, respektējot cita cilvēka cieņu un brīvību;
- **centība** – ~~čaklums, uzcītība, rūpība un griba jebkuru darbu veikt pēc iespējas mērķtiecīgāk, kvalitatīvāk un produktīvāk;~~
- **drosmē** – izlēmība, baiļu pārvarēšana, rakstura stingrība, situācijas novērtēšana un cieņpilna rīcība, uzņēmība, centieni pēc taisnīgā un labā;
- **godīgums** – uzticamība, patiesums, vārdu un darbu saskaņa;
- **gudrība** – māka izmantot zināšanas labā veicināšanai savā un sabiedrības dzīvē;
- **laipnība** – vēlība, atsaucība pret citiem, pieklājība;
- **līdzcietība** – attīstīta empātija, vēlme iejusties otra pārdzīvojumos un aktīvs atbalsts;
- **mērenība** – rīcības un uzskatu līdzsvarotība, spēja nošķirt saprātīgas vēlmes no nesaprātīgām un atteikties no nevajadzīgā, atturēšanās no tā, kas traucē personas attīstību;
- **savaldība** – uzvedības un emociju izpausmju kontrole un vadība, respektējot savu un citu cilvēku brīvību, kā arī cienot sevi un citus;
- **solidaritāte** – savstarpējs atbalsts un rīcības saskaņotība, rūpes par savu, citu un kopīgu labumu, demokrātisks dialogs ar citiem;
- **taisnīgums** – godprātīga lemšana, cilvēktiesību un citu saprātīgu interešu un morāles normu ievērošana;
- **tolerance** – iecietība, vēlme izprast atšķirīgo (piemēram, cilvēka ārējo izskatu, veselības stāvokli, uzvedību, viedokli, ticību, paražas).

Caurviju prasmes:

- Kritiskā domāšana un problēmrisināšana

- Jaunrade un uzņēmējspēja

- Sadarbība

- Pilsoniskā līdzdalība

- Digitālā pratība

- **Pašvadīta mācīšanās**

zināšanas, izpratne un pamatprasmes valodu, sociālās un pilsoniskās, kultūras izpratnes un pašizpaušmes mākslā, dabaszinātņu, matemātikas, tehnoloģiju, veselības un fiziskās aktivitātes mācību jomās

SEM, EMU, APP, «PUMPURS»

Audzinātāja darba plānojums CPV

Audzināšanas plānā ietverts: mācību stundas, klases stundas, skolēnu sociālpedagoģiskā izpēte, skolotāju, skolēnu un ģimenes sadarbība, ārpusstundu aktivitātes.

Audzināšanas darba virzieni: labvēlīga psiholoģiskā vide, profesionālā orientācija – karjera, patstāvības un radošuma spēju attīstība, veselīga dzīvesveida veicināšana, drošība, pilsoniskā audzināšana un līdzdalība, sadarbība ar vecākiem.

Caurvijas: kritiskā domāšana un problēm risināšana, sadarbība, pilsoniskā līdzdalība, pašvadīta mācīšanās, digitālā pratība, jaunrade un uzņēmējspēja, sociāli emocionālā mācīšanās.

Tikumi: atbildība, centība, drosme, godīgums, gudrība, laipnība, līdzcietība, mērenība, savaldība, solidaritāte, taisnīgums, tolerance.

Klases stundu plānojums 2021./2022. mācību gadam.

Mērķis Atbildīgs, patstāvīgs, zinātkārs, uz izaugsmi vērsts skolēns, kurš apzinās sevi kā līderi. Uzdevumi: Realizēt “Līderis manī” pārmaiņu procesu, tādejādi veicinot skolēnu atbildību par savu rīcību un attieksmi, pilnveidojot patstāvīgas mācīšanās prasmes, prasmi apzināties savas stiprās puses un prasmi mainīt savas uzlabojamās puses.				
Aktualitātes šajā mācību gadā 7.C klasei 1. Izmantot “Līderis manī” stratēģijas un taktikas katrā klases stundā, skolas un ārpusskolas aktivitātēs. Lietot “Līderis manī” valodu. 2. Realizēt “MOT”programmu.				
N.pk.	Stundas tēma	Laiks	Realizācija/ izmaiņas/aktualitātes	Atgriezeniskā saite/piezīmes
1.	1.Septembra tikšanās “Mirkli pirms...”	01.09.2021		
2.	Klases kolektīva saliedēšanas aktivitātes, skolas IKN, drošības instruktāžas (1.-7.paradums)	02.09.2021		
3.	Klases kolektīva saliedēšanas aktivitātes dabā (1.-	03.09.2021		

Mācību un audzināšanas procesu var diferencēt

Mācību saturā

Mācību procesā

Saniedzamajā
rezultātā

Gatavībā mācīties

Interesēs

Skolēna mācīšanās
vajadzībās

Diferenciācijas veidi

Mācību saturu – satura izvēle atbilstoši diagnostikas rezultātiem, satura apguves secība, satura izvēle atbilstoši vecumposma raksturīgajām iezīmēm.

Mācību procesu – mācību stundas struktūra, mācību metodes, metodiskie paņēmieni, mācību stratēģijas, vērtēšana utt.

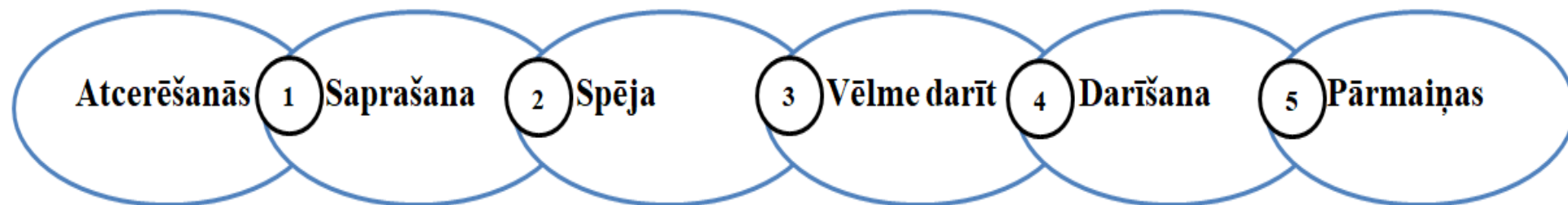
Sasniedzamos rezultātus – minimums, optimālais, darbam ar talantīgajiem

Izziņas process un gatavība mācīties – dažādu veidu un pakāpju uzdevumi, SOLO taksonomija, Blūma taksonomija

Intereses – piedāvājot saturu, mācību darba formas, uzdevumus utl. atbilstoši izglītojamo interesēm un motivācijai.

Skolēna mācīšanās vajadzības – atgādnes, papildus laiks, utt.

Kādas plaisas jāpārvar mācību procesā

1. Zināšanas

2. Prasmes

3. Attieksme

4. Rīcība

5. Vai būsīm konkurētspējīgi

/Greg Light @Roy Cox, 2003/

Pilsoniskā audzināšana

Pilsoniskā audzināšana - zināšanu, prasmju un attieksmju veidošana aktīvai darbībai un līdzdalībai.

/Aija Tūna/

Pilsoniskā audzināšana ir mācību un audzināšanas procesa daļa, kurā izglītojamais iegūst izpratni, attīsta prasmes un veido attieksmes par viņa personīgo pārlicību ietekmi uz savu dzīvi, izglītības iestādi, valsti un pasauli.

Pilsoniskās audzināšanas sasniedzamais rezultāts ir patriotiskums un lietpratība, īstenojot caurviju prasmes – domāšana un radošums, pašizziņa un pašvadība, sadarbība un līdzdalība, kā arī digitālā pratība.

Tradicionālais un aktīvais pilsoniskums

TRADICIONĀLAIS PILSONISKUMS

Piedāvā veidot izpratni par sabiedrībā esošajiem līdzdalības veidiem un mehānismiem

Atklājas ikdienā kā:

- Skolotāju un/vai skolēnu organizēti pasākumi valstij nozīmīgos datumos
- Mācības par noteiktiem tematiem dažādos mācību priekšmetos
- Sniedz iespēju apgūt veidus, kā piedalīties esošajā sabiedrības pārvaldes sistēmā
- Var būt arī cita veida iezīmes atkarībā no skolas un sabiedrības izpratnes, kurā skolēns audzis

AKTĪVAIS PILSONISKUMS

Ir caurviju prasme, kura tiek attīstīta, pilnveidota un praktizēta rīcībā visos mācību priekšmetos

Atklājas ikdienā kā:

- Visāda veida skolēnu darbība mācību procesā, uzņemoties iniciatīvu un atbildību par savu rīcību, skolas darbu un sabiedrību kopumā
- Personīga skolēnu pārlicība, ka kopīga sadarbība (skolēns ar skolēnu, skolēns ar skolotāju, skolēns ar vecākiem utt.) ir daļa no mūsu dzīves bez kā nav iespējama
- Trīs atslēgas vārdi – sadarbība, līdzatbildība, pašiniciatīva

Tradicionālais un aktīvais pilsoniskums nav pretnostatāmi jēdzieni, bet tie papildina viens otru un abi divi ir nepieciešami

Valsts svētki, atceres un atzīmējamās dienas

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
20.01.		25.03.		01.05. 04.05. 08.05. 09.05.	14.06.		21.08.			11.11. 18.11.	

Skolēns

Digitalizācija

Vecumposms

Vide

Zināšanas

Personības pilveide

Programmas: MOT, Līderis, projekti, konkursi

Skolēnu pašpārvalde

Pašpārvalde

Pašpārvaldes mērķis ir **pilnveidot izglītības iestādes mācību un sabiedrisko dzīvi, balstoties uz audzēkņu, pedagogu un administrācijas vajadzībām un saskaņojot tās.**

Pašpārvaldes mērķis ir attiecināms uz visām darbības jomām.

**KO ŠAJĀS JOMĀS VARĒTU DARĪT
TAVA PAŠPĀRVALDE?¹**

¹Atceries, ka, plānojot aktivitātes dažādās darbības jomās, jāievēro skolas, citu skolēnu un pašu pašpārvaldes dalībnieku vajadzības un iespējas!

Sabiedriskās dzīves organizēšanai nepieciešamo kompetenču pilnveide

Atceries, ka šeit fokusā ir jūsu mācīšanās, ne tikai aktivitāte un rezultāts!

- Izvirzām savas pašpārvaldes mērķi
- Veidojam aktivitātes atbilstoši dažādu skolēnu / audzēkņu vajadzībām
- Katrs dalībnieks pats nosaka, kādas kompetences vēlas attīstīt pašpārvaldē
- Dalām pienākumus atbilstoši tam, ko dalībnieki gribētu mācīties
- Radām drošu vidi, kurā ir iespējams kļūdīties un mācīties no kļūdām
- Izvērtējam, ko esam mācījušies no aktivitātēm

Skolēnu / audzēkņu interešu un vajadzību izzināšana un pārstāvniecība; skolēnu / audzēkņu, pedagogu un administrācijas vajadzību saskaņošana

Atceries, ka šeit svarīga ir cieņa un sadarbība!

- Rīkojam tikšanās ar vadību (piemēram, prezentējot/izvērtējot gada plānu)
- Rīkojam aktivitātes, lai regulāri izzinātu citu jauniešu viedokļus
- Mums ir iespēja aktīvi iesaistīties izglītības iestādes padomes sēdēs
- Informējam citus skolēnus / audzēkņus par šīm sapulcēm ar vadību un apspriesto

Iesaiste mācību un audzināšanas darbā

Atceries, ka pašpārvalde var risināt dažādas problēmas skolā.

- Izzinām problēmas, ar ko citi jaunieši sastopas mācībās un ārpus tām.
- Atbilstoši jauniešu izaicinājumiem plānojam aktivitātes
- Sadarbojamies ar citām organizācijām mācību satura papildināšanā (piemēram: aicinām tās vadīt nodarbību kādā no jauniešiem aktuālām tēmām)
- Organizējam aktivitātes sadarbībā ar pedagogiem un vadību (piemēram, fokusgrupa par sociālo zinību mācīšanu skolā, forums par kompetenci "mācīties mācīties", diskusija par iespējām plašāk mācību saturā iekļaut seksuālo izglītību)

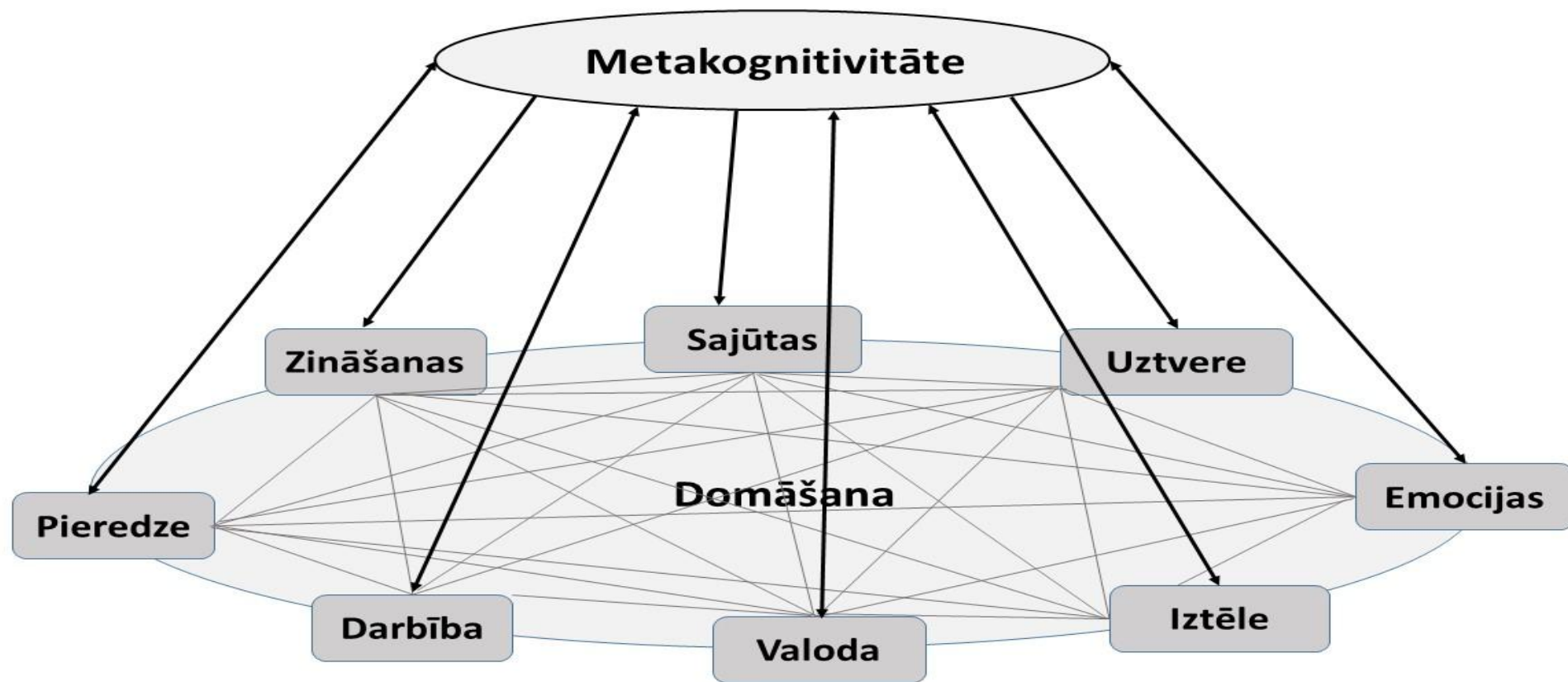
Neformālā izglītība

MĀCĪTIES DAROT	MĀCĪTIES KOPĀ
MĀCĪTIES KĀ MĀCĪTIES	MĀCĪTIES BŪT ATTIEKSMES

Līderis

Iespēja kļūdīties

Pieņemt

Metakognitīvītātes un
domāšanas kopattīstības modelis
(izstrādāja Karine Oganisjana, 2018)

Situāciju analīze

Puisis mācās 8.klasē. Pirmajās četrās klasēs puisis mācījās labi un teicami. Piektajā klasē parādījās nopietnas uzvedības problēmas. Puisis dezorganizēja mācību stundas uz skolu bieži tika izsaukta policija. Māte tajā laikā audzināja puisi viena. Problēmas sakne: māte puisi pameta un aizbrauca uz ārzemēm, puisis dzīvoja pie vecvecākiem. Par to bērns dusmojās uz māti un skolā situācija kļuva nekontrolējama. Puisis ir mācījies vairākās skolās, 7.klasē palicis uz otru gadu. Puisim ir destruktīva uzvedība un nav mācīšanās prasmju. /15 gadi/

Manu emociju vārdnīca

Šie vārdi var tev palīdzēt izskaidrot, kā jūties.

Skumjš

Apbēdināts – nelaimīgs, varētu sākt raudāt.

Bezcerīgs – esi zaudējis jebkādas cerības.

Bezpalīdzīgs – jūti: nav neviena, kas varētu palīdzēt.

Bēdīgs – pavisam noskumis.

Drūms – viss šķiet sliktāk nekā parasti.

Nomākts – tevī nav prieka un cerību.

Raudulīgs – tu bieži raudi vai žēlojies.

Sapīcis – esi sliktā, bēdīgā noskaņojumā.

Vīlies – nomākts, jo kaut kas nav noticis, kā cerēji.

Laimīgs

Aizrautīgs – tu rīkojies dedzīgi, jūsmīgi.

Apmierināts – viss notiek, kā vēlies.

Ārkārtīgi priecīgs – ļoti priecīgs, liksms.

Jautrs – dzīvespriecīgs, mēdz stāstīt smieklīgus jokus.

Lepns – gandarīts par paveikto.

Milošs – izjūti LIELU mīlestību.

Pacilāts – pozitīvi emocionāli savijots.

Piepildīts – tev ir viss, ko vēlies.

Priecīgi satraukts – esi patīkami savijots.

Priekpilns – ļoti priecīgs.

Dusmīgs

Aizkaitināts – kāds vai kaut kas padara tevi diezgan dusmīgu.

Galējā robeža – esi gandrīz zaudējis kontroli pār sevi, piemēram, esi ļoti dusmīgs.

Greizsirdīgs – tevi moka šaubas par kāda mīļa cilvēka uzticību un mīlestību.

Īgns – netaisns, neapmierināts.

Neapmierināts – jūti, ka neesi dabūjis to, ko vēlies, vai to, kas tev nepieciešams.

Nikns – ārkārtīgi dusmīgs.

Noraizējies – esi uztraucies par neveiksmēm, ko varētu piedzīvot.

Pārskaities – tik dusmīgs, it kā varētu pārsprāgt.

Skaudīgs – nedraudzīgs, naidīgs, jo citiem veicas labāk.

Nobijies

Bailīgs – tevi pārņēmis satraukums, ko izraisa briesmas, nelaime.

Nemierīgs – kaut kas tevi neapmierina; satraukts.

Nervozs – esi pārmērīgi jūtīgs, neiecietīgs.

Panikas pārņemts – esi zaudējis kontroli nepārvaramu bailu dēļ.

Pārbijies – pēkšņi izjūti lielas bailes.

Saspringts – tavī muskuļi ir sarāvušies, žoklis ir cieši sakosts.

Stresains – norūpējies un noguris.

Šausmu pārņemts – ārkārtīgi nobijies, pat nespēj pakustēties.

Šokēts – nepatīkami pārsteigts.

Trauksmais – ļoti aktīvs, straujš.

Uztraucies – norūpējies un nemierīgs.

RESURSI

<https://skepticafe.lv/materiali/>

<https://www.metodes.lv/>

https://jaunatne.gov.lv/sites/default/files/web/Jaunatne_darbiba/Info_materiali/Brosuras/2012/Info_lapas/neformalas_izglitibas_metodes.pdf

https://www.youtube.com/channel/UCJSOeqg_vQQoTG4uLs6QjCw/featured

<http://www.uzvediba.lv/metodologija/pasaki-sev-pasaki-citiem/>

<https://ballites.lv/komandas-saliedesana/speles/>

http://www.sif.gov.lv/nodevumi/nodevumi/5983/Metodiskais_materials_Eco_partners.pdf

Atgriezeniskā saite

1. Kas tev likās noderīgi?
2. Kas raisīja pārdomas?
3. Ar ko vēl vēlies padalīties tu?

Es esmu tāds, kāds es vēlos būt...

Paldies par sadarbību!
Ineta Lāce-Sējāne

